

249/15.02.00/2025

Ympäristöministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/29084/2024

Lausunto luonnoksesta luonnonsuojelulain muuttamiseksi: ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain muuttamisesta ja valtioneuvoston luonnonsuojelusta antaman asetuksen muuttamisesta.

Tausta

Luonnonsuojelulakiin ehdotetaan säännöstä koskien kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnon ennallistamisesta antaman asetuksen mukaisesti.

Lisäksi luonnonsuojelulain soveltamisalasta ehdotettaisiin poistettavan susi, koska laji ei enää sisälly luontodirektiivin tiukasti suojeltuihin lajeihin.

Lain muutoksella mahdollistetaan tuotettavien luonnonarvojen eli luonnonarvohehtaareiden käyttämistä muuhunkin kuin tietyn heikennyksen hyvittämiseen (ns. ekologinen kompensatio) eli esimerkiksi yritysten ympäristövastuullisuuteen sekä yhteisöjen ja kansalaisten vapaaehtoiisiin luontotekoihin. Säännöksillä on tarkoitus vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä Suomessa.

Etelä-Savon maakuntaliiton lausunto

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää hyvänä, että säädösmuutoksella selvennetään luonnonarvojen käytettävyyttä yritysten tai organisaatioiden ympäristövastuun osoittamiseen. Kun hyvitys toteutetaan luonnonsuojelulain säännösten mukaisesti, tuotettavat luonnonarvot ja yrityksen ympäristövastuullisuus eivät olisi alttiita viherpesuväitteille, koska noudatettaisiin jo olemassa olevia arviointi- ja laskentakriteereitä ja niille olisi saatavissa viranomaisen varmennus ja oikeudellinen pysyvyys. Lisäksi säännöksiin parannettaisiin luonnonarvohehtaareita hankkivien toimijoiden oikeusturvaa suhteessa luonnonarvojen tuottamiseen käytettävän kiinteistön omistajaan, erityisesti omistuksen siirtotilanteissa.

PTT:n selvityksen mukaan luonnonarvokaupalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia nykyiseen maa- ja metsätalouden raaka-aineiden tuotantoon lähitulevaisuudessa, vaan se on enemmän näiden sektoreiden ansaintaa täydentävä

mahdollisuus. Biotalous on tärkeä osa Etelä-Savon elinvoimaa ja luonnonarvokauppa voidaan nähdä osana nykyaikaista biotaloutta.

Syksyllä 2025 valmistuneen luontodirektiivin seurannan mukaan luontotyyppien tilanne on heikko varsinkin boreaalisella eli havumetsävyöhykkeellä. Tällä suurimman osan Suomesta kattavalla alueella kolme neljäsosaa luontotyypeistä on epäsuotuisalla suojelutasolla. Samoin syksyn 2025 lintudirektiivin raportoinnin tulokset kertovat, että Suomessa on enemmän väheneviä kuin runsastuvia lintulajeja. Lintukantojen vähenemisen tärkeimmät syyt ovat elinympäristöjen katoaminen ja niiden laadun heikkeneminen ihmistoiminnan kuten voimakkaan metsä- ja maatalouden myötä. Tiedostamme, että Etelä-Savon luonnon monimuotoisuus on heikentynyt, esimerkiksi Etelä-Savon maakuntalintu kuhankeittäjä on erittäin uhanalainen. Monipuoliset ratkaisut luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi ovat tervetulleita.

Luonnonsuojelulain säännöksiä nojalla voidaan jo tällä hetkellä tuottaa lisäisiä, varmennettuja ja pysyviä luonnonarvoja, mutta ekologinen kompensatio ja hyvityksen sitominen juuri tiettyyn hankkeeseen on osoittautunut hieman kankeaksi tavaksi yrityksen osoittaa ympäristövastuullisuuttaan ja toteuttaa yritys vastuudirektiiviä. Säädosmuutoksesta ei aiheutuisi yrityksille sääntelytaakkaa, koska kyse on vapaaehtoisesta toiminnasta. Mukaan lähtevälle yritykselle kustannuksia kuitenkin tulee ja on todennäköistä, että etenkin toimenpiteiden toteuttaminen työllistää tai tuo alueelle tuloja paikallisesti etenkin maa- ja metsätalouteen sekä koneurakoitsijoille sekä LVV:n verifioijille. Lupa- ja valvontaviraston päätösten tulee olla helposti ja ajantasaisesti saatavissa Suomen ympäristökeskuksen tietokannasta esimerkiksi kiinteistökauppojen yhteydessä.

Vuorovaikutusmenettely itse ennallistamissuunnitelman laatimisessa perustuu SOVA-arviointiohjelmaan, jolloin osallistumismenettely tulee vasta lähes valmiiseen ennallistamissuunnitelmaan. Valmisteluvaiheessa olisi erittäin tärkeää panostaa vuorovaikutukseen etenkin niillä alueilla, joille voi olla tulossa viitteellisiä karttarajauksia. Mikäli kunnille ja asukkailla suunnitelma tulee vastaan vasta viitteellisen kartan muodossa, ollaan vuorovaikutuksessa myöhässä.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Heini Utunen
maakuntajohtaja

Eira Rosberg-Airaksinen
ympäristöasiantuntija

Jakelu

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.